

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Datum

21 januari 2026

Referentie

WJZ/61653445

nota

Wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend
onderwijs

Bijlagen

1. K-2 versie
Wetsvoorstel borging
gegevensverwerkingen
funderend onderwijs
2. Nader rapport
3. MR-formulier
4. Advies Raad van State
5. Gelakte beslisnota's
wetsvoorstel

Intern OCW afgestemd

KENNIS, OPO, OVO

Aanleiding

Op 3 december 2025 heeft de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: de Afdeling) advies met dictum B uitgebracht over het Wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend onderwijs. U bent hierover mondeling geïnformeerd. Het wetsvoorstel is naar aanleiding daarvan aangepast. In het nader rapport wordt ingegaan op het advies en de aanpassingen. Het wetsvoorstel moet via de Ministerraad (MR) alvorens het aangeboden kan worden aan de Tweede Kamer voor de parlementaire behandeling. Wij richten ons op de MR van 6 februari a.s., of indien dit toch niet mogelijk is, de MR van 13 februari a.s. Bijgaand vindt u tevens de beslisnota's die openbaar worden gemaakt na indiening van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer.

Geadviseerd besluit

Door accordering van deze nota en ondertekening van het MR-formulier akkoord te gaan met agendering van het wetsvoorstel in de MR, zodat het gewijzigde wetsvoorstel, de gewijzigde memorie van toelichting en het nader rapport na akkoord in de MR kunnen worden aangeboden aan de Tweede Kamer. Bij aanbidding aan de Tweede Kamer zullen ook de bijgevoegde gelakte beslisnota's worden meegestuurd.

Kernpunten

- Het wetsvoorstel en de toelichting zijn naar aanleiding van het advies van de Afdeling aangepast:
 - De Landelijke veiligheidsmonitor funderend onderwijs (LVM): in het wetsvoorstel zijn nadere waarborgen opgenomen voor de bescherming van persoonsgegevens en de delegatiegrondslag is ingeperkt.
 - Onderwijspersoneelsinformatie (OWP): de delegatiegrondslag voor het verstrekken van personeelsgegevens aan de PO-raad en VO-Raad is van een brede grondslag gewijzigd in een specifieke grondslag die alleen ziet op de aanvraagprocedure.
- T.a.v. de grondslag voor de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) heeft de Afdeling geen opmerkingen gemaakt. Wel is de naam Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO) in de toelichting gewijzigd in Nationaal Kennisinstituut Onderwijs (NKO). De reden hiervan is dat er op 1 januari 2026 een naamswijziging

heeft plaatsgevonden van het desbetreffende organisatieonderdeel van de NWO.

- Om de geplande inwerkingtreding op 1 januari 2027 te halen is een tijdige behandeling door de Eerste Kamer en Tweede Kamer noodzakelijk.

Toelichting

1. Samenvatting van het wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel richt zich op het creëren van drie grondslagen voor verwerking van persoonsgegevens voor evidence-informed beleid, meer precies inzake:

- het monitoren van de veiligheid van leerlingen en personeel in het funderend onderwijs met de LVM, om aanknopingspunten te identificeren voor het landelijke beleid op het gebied van sociale veiligheid;
- het verstrekken van gegevens over onderwijspersoneel voor verantwoording en benchmarking, via de PO-Raad en VO-raad (OWP);
- het verstrekken van gegevens over onderwijsdeelnemers aan de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) voor onderwijsonderzoek waaronder het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO).

2. Advies Afdeling in het kort

De Afdeling adviseert om de waarborgen voor verwerking van bijzondere persoonsgegevens, in plaats van bij ministeriële regeling, op het niveau van de wet en/of tenminste op het niveau van een algemene maatregel van bestuur te regelen.

- Zij adviseert voor de LVM om een maatregel over de toegang tot de bijzondere persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard bij wet te regelen.
- Het stellen van nadere regels voor de LVM over de verwerking van bijzondere persoonsgegevens en specifieke maatregelen zou ten minste moeten worden geregeld bij algemene maatregel van bestuur.
- Ten slotte adviseert de Afdeling om de delegatiegrondslag bij het verstrekken van personeelsgegevens aan de PO- en VO-Raad concreet en nauwkeurig te begrenzen.

3. Wijzigingen n.a.v. het advies van de Afdeling

- LVM: De adviezen van de Afdeling zijn overgenomen. In plaats van bij ministeriële regeling zijn op wetsniveau aanvullende maatregelen vastgelegd ten aanzien van de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de rechten en vrijheden van betrokkenen. Dit komt de consistentie en betrouwbaarheid hiervan ten goede. Aangezien de verwachting is dat de betreffende waarborgen niet regelmatig wijziging behoeven, zijn er geen nadelen verbonden aan het op wetsniveau hiervan

vastleggen in plaats van op regelingsniveau. In dit kader is geregeld dat de Minister van OCW:

- de verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de LVM;
- uitsluitend persoonsgegevens verwerkt die behoren tot de achtergrondkenmerken en onderwerpen die noodzakelijk zijn voor het inzicht in de aandachtsgebieden van de LVM;
- de persoonsgegevens bewaart op een plaats die uitsluitend toegankelijk is voor door de minister geautoriseerde personen; en
- borgt dat leerlingen en ouders van leerlingen die de leeftijd van zestien jaar nog niet hebben bereikt, en het personeel, worden geïnformeerd over de afname van de landelijke veiligheidsmonitor, en dat deelname niet verplicht is.

De bepalingen dat bij ministeriële regeling nadere regels worden gesteld aan de LVM voor de verwerking van persoonsgegevens en voor de specifieke maatregelen ter bescherming van de rechten en vrijheden van de betrokkenen zijn daarmee overbodig. De delegatiegrondslag voor een ministeriële regeling is dus ingeperkt.

- OWP: het advies van de Afdeling is overgenomen. In het elfde lid is nu opgenomen dat de minister de mogelijkheid heeft om in een ministeriële regeling nadere regels te kunnen stellen over de indiening van een verzoek. Hierbij kan gedacht worden aan het beschikbaar stellen van een aanvraagformulier dat moet worden aangeleverd. Dit in aansluiting op de systematiek voor de aanvraag van gegevens over onderwijsdeelnemers in het kader van de Wet register onderwijsdeelnemers.

4. Vervolg

Na uw akkoord zal het wetsvoorstel worden aangeboden voor behandeling in de MR van 13 februari 2026. Indien de MR akkoord gaat met het voorstel zal deze worden aangeboden aan de Tweede Kamer voor behandeling.

Om de geplande inwerkingtreding op 1 januari 2027 te halen is de onderstaande planning noodzakelijk en in principe haalbaar:

- Q1/2 2026: Verslag Tweede Kamer
- Q2 2026: Plenaire Behandeling en stemming Tweede Kamer
- Q3/4 2026: Behandeling Eerste Kamer, bekrachtigingsprocedure
- Q1 2027: Inwerkingtreding

TER ONDERTEKENING

Aan: SOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Persoonsgegevens

Datum

30 juni 2025

Referentie

Bijlagen

Aanbiedingsformulier MR

Wetsvoorstel

Internetconsultatieverslag

Intern OCW afgestemd

KENNIS, OPO, OVO

nota

Aanbieding wetsvoorstel gegevensverwerkingen voor
behandeling in de ministerraad

Aanleiding

Hierbij bied ik u het aanbiedingsformulier en het wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend onderwijs aan voor behandeling in de ministerraad van 11 juli 2025, met als doel om het voor advies aanhangig te maken bij de Afdeling advisering van de Raad van State voor het zomerreces.

Geadviseerd besluit

Indien u akkoord bent met het aanbieden van de stukken aan de ministerraad, wordt u verzocht deze nota te accorderen en het MR-formulier te ondertekenen.

Toelichting

- Nadat u op 19 juni jl. akkoord bent gegaan met het in gang zetten van het CSD/MR-traject, is in de CSD van 30 juni jl. besloten dat het wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend onderwijs kan worden aangeboden voor behandeling in de ministerraad, met als doel om het voor advies aan te bieden bij de RvS.
- Naar aanleiding van de behandeling in de CSD is op verzoek van AZ nog een passage toegevoegd over regeldruk aan het begin van de memorie van toelichting. Bij de inleiding van hoofdstuk 2 over de Landelijke veiligheidsmonitor (LVM) is voor alle duidelijkheid toegevoegd dat de toename van de regeldruk als gevolg van dit onderdeel van het wetsvoorstel zeer beperkt is. De LVM wordt namelijk al vele jaren afgenomen en er is overlap met de reeds bestaande schoolmonitorverplichting. Daarbij wordt verwezen naar paragraaf 2.4.4 en 7.1.2 in de toelichting waarin dit verder is uitgewerkt.
- Verder zijn er geen inhoudelijke opmerkingen / wijzigingen uit de CSD gekomen.
- Ter informatie ontvangt u hierbij ook nog het internetconsultatieverslag dat openbaar zal worden na akkoord van de MR tot verzending van het wetsvoorstel naar de RvS.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

TER BESLUITVORMING

Aan: SOCW parallel aan MOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Persoonsgegevens

Datum

16 juni 2025

Referentie

202503408

Bijlagen

Uitgebrachte toetsen en
adviezen

Wetsvoorstel en memore van
toelichting

Veel dank!
MOCW
nota

Wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend
onderwijs, aanbieding CSD

Aanleiding

De internetconsultatie van het wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend onderwijs is afgerond en we hebben toetsen/adviezen ontvangen van DUO/de Inspectie van het Onderwijs, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) en het ministerie van Justitie en Veiligheid op het wetsvoorstel. Met deze nota wordt akkoord gevraagd voor de wijzigingen naar aanleiding van deze reacties. Hiermee is het wetsvoorstel gereed om in procedure te worden gebracht richting de laatste ministerraad vóór het zomerreces (op donderdag 10 juli), met als doel om het te sturen naar de Afdeling advisering van de Raad van State. De eerste stap die daarvoor genomen wordt, is de bespreking van het wetsvoorstel in het ambtelijk voorportaal CSD.

Intern OCW afgestemd
DUO, KENNIS, OVO, OPO

**Interdepartementaal
afgestemd**
JenV

Geadviseerd besluit

- Akkoord te gaan met bijgaande versie van het wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend onderwijs.
- In te stemmen met de agendering van het wetsvoorstel in de CSD. De planning is erop gericht de CSD van 30 juni te halen (deadline aanleveren stukken: 20 juni).

Kernpunten

- Het wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen bestaat uit drie onderdelen:
 - Grondslag voor de Landelijke Veiligheidsmonitor (LVM) voor het verkrijgen van een landelijk veiligheidsbeeld in het funderend onderwijs.
 - Grondslag voor de levering van geaggregeerde onderwijspersoneelsgegevens (OWP) aan de sectorraden voor benchmarking en verantwoording door schoolbesturen.
 - Grondslag voor de levering van gegevens over onderwijsdeelnemers aan NWO voor onder andere het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO).
- De AP heeft geen opmerkingen bij het wetsvoorstel gemaakt (blanco advies).
- Het ATR heeft een positief advies gegeven over het wetsvoorstel. De enkele aandachtspunten zijn overgenomen en verwerkt.
- In de internetconsultatie hebben de sectorraden verzocht om een grondslag voor het leveren van het gegeven salaris voor het onderdeel OWP.
- Ook waren de sectorraden kritisch over de beperkte uitwerking van de concrete gegevensverwerkingen en de waarborgen voor de

Datum

16 juni 2025

privacybescherming bij de LVM. Verder heeft Ouders & Onderwijs (O&O) enkele kritische kanttekeningen bij het onderdeel LVM.

- Het ministerie van J&V heeft een wetgevingstoets uitgevoerd, waaruit punten zijn gekomen ter verdere onderbouwing van nut en noodzaak en wetstechnische aanpassingen. Er heeft interdepartementale afstemming met J&V plaatsgevonden, en er is overeenstemming bereikt over wettekst en MvT.
- Uit de uitvoeringstoets van DUO en de IvhO blijkt dat het wetsvoorstel uitvoerbaar is. Wel worden er enkele kanttekeningen geplaatst waar verduidelijking gewenst was. Hierop is ingegaan in de memorie van toelichting. Overige punten worden in nader overleg met DUO en de IvhO opgepakt. Ook was er kritiek van de IvhO op het detailniveau van de bepaling over de inhoud van de schoolspecifieke rapportages voor het onderdeel LVM.
- Naar aanleiding van de input via de internetconsultatie en de uitvoeringstoets zijn enkele aanpassingen gedaan:
 - Er is een delegatiebepaling opgenomen voor het onderdeel LVM, om bij ministeriële regeling nadere kaders te bepalen voor inhoud en uitvoering van de monitor;
 - De inhoud en het aggregatieniveau van de schoolrapportages worden geschrapt uit de wettekst voor het onderdeel LVM. Dit komt ook terug in de delegatiebepaling, en zal bij ministeriële regeling worden uitgewerkt.

Toelichting

Sinds de laatst voorgelegde versie zijn in het wetsvoorstel borging gegevensverwerkingen funderend onderwijs en Memorie van Toelichting (MvT) verschillende wijzigingen doorgevoerd. De inhoudelijke wijzigingen worden hieronder toegelicht.

Internetconsultatie

- Tijdens de internetconsultatie zijn 7 reacties ingediend. Deze reacties worden besproken in een aparte paragraaf in de MvT.
- Hieronder worden de belangrijkste punten uit de consultatie genoemd met de bijbehorende weging ten aanzien van het wetsvoorstel en eventuele aanpassingen.

LVM

- De sectorraden zijn kritisch op het onderdeel LVM:
 - Onduidelijkheid over uitvoering, gegevensverwerking en beschermingsmaatregelen;
 - Onvoldoende bescherming rechten van betrokkenen en teveel ruimte voor OCW om bijzondere persoonsgegevens te verwerken;
 - Onvoldoende betrokkenheid bij het opstellen van het voorstel;
 - LVM ongeschikt als schoolmonitoringsinstrument, omdat schoolbesturen verantwoordelijk zouden worden voor verwerking persoonsgegevens

- O&O is bezorgd over overlap tussen LVM en schoolmonitor, en het risico dat scholen meer gegevens ontvangen dan is toegestaan op grond van de schoolmonitorverplichting.
- Om tegemoet te komen aan de kritiek van de raden is een delegatiebepaling toegevoegd in het onderdeel van de LVM, waarmee via ministeriële regeling nadere kaders worden vastgesteld voor inhoud, uitvoering en gegevensverwerking, inclusief maatregelen ter bescherming van de betrokkenen. Bij de uitwerking ervan zal nauw worden afgestemd met betrokken partijen waaronder de raden.
- Verder is een aantal punten beter toegelicht en verduidelijkt om onterechte zorgen (bijvoorbeeld over het verantwoordelijk worden van scholen voor de gegevensverwerkingen) zo veel mogelijk weg te nemen.

Gegevens Onderwijspersoneel (OWP)

- Voor het onderdeel onderwijspersoneelsgegevens (OWP) geven de sectorraden aan dat zij behoefte hebben om ook het gegeven 'salaris' te ontvangen en om die reden daarvoor een grondslag in het wetsvoorstel moet worden opgenomen.
- De reden dat alleen gegevens over de persoon en arbeidsrelatie in de wetwijziging zijn opgenomen en niet het gegeven salaris is gelegen in de bescherming van de privacy van onderwijspersoneel. Het aggregatieniveau waarop de gegevens gevraagd worden heeft tot gevolg dat de salarissen van individuele personen bekend kunnen worden bij de sectorraden. Aanvullend hierop is er geen wettelijke verplichting voor het verantwoorden over de overhead en daarmee geen noodzaak om dit op te nemen.
- Er wordt nog gewerkt aan een norm voor de omvang van overhead in het onderwijs en voor onderwijspersoneel¹. Het onderwijsveld wordt betrokken bij de uitwerking van de normen.

Proces en planning

- Afhankelijk van het besluit in de CSD kan het wetsvoorstel vervolgens worden doorgeleid naar de RSD of rechtstreeks naar de Ministerraad.
- Na bespreking in de Ministerraad kan het wetsvoorstel voor advies naar de Afdeling advisering van de Raad van State worden gestuurd.
- Parallel aan het wetsvoorstel wordt de ministeriële regeling voor de LVM uitgewerkt.
- We spreken daarnaast met de sectorraden en NWO over de inhoud en uitwerking van het wetsvoorstel.

Wat	Wanneer
Bespreking in CSD	30 juni 2025
Ministerraad (indien geen RSD)	10 juli 2025

¹ Tweede Kamerstukken, vergaderjaar 2023–2024, 31.293 / 31.289, 762

Raad van State	Juli-september 2025
Tweede Kamer	November 2025
Inwerkingtreding	1 januari 2027

Bijlage: Uitgebrachte toetsen en adviezen

Advies AP

- De AP heeft geen opmerkingen bij het wetsvoorstel gemaakt (blanco advies).
- Vanwege de zorgen die de sectorraden (in reactie op de internetconsultatie) en de vakbonden (in gesprekken omtrent het versterkingsplan) over verwerkingen van persoonsgegevens hebben neergelegd, worden gesprekken gevoerd met deze partijen. Het blanco advies van de AP kan mogelijk bijdragen om hun zorgen weg te nemen.

Advies ATR

- Het ATR adviseert het wetsvoorstel in te dienen en rekening te houden met enkele punten. In het bijzonder adviseert de ATR om:
 - Te verduidelijken op welke wijze gedetailleerder referentiekaders en overzichten uiteindelijk leiden tot kwalitatiever, toegankelijker en doelmatiger onderwijs;
 - In de memorie van toelichting op te nemen dat de gegevenslevering direct aan de NWO efficiënter is;
 - Aandacht te besteden aan de werkbaarheid van het wisselende beleid voor veiligheidsmonitoring door scholen;
 - De verhouding tussen enerzijds landelijk beleid en anderzijds lokaal beleid te verduidelijken; en
 - De regeldrukberekening, overeenkomstig de Rijksbrede methodiek, aan te vullen.
- Deze punten zijn verwerkt in de toelichting.

Uitvoeringstoets DUO/inspectie

- **LVM**
 - DUO geeft aan dat het wetsvoorstel geen gevolgen heeft voor haar uitvoeringstaken.
 - De inspectie benadrukt dat de LVM en de schoolmonitor vanwege de overlap goed op elkaar moeten worden afgestemd. Ook geeft de inspectie aan dat sommige punten nader uitgewerkt dienen te worden. Dit zal gebeuren per ministeriële regeling, waarvoor een delegatiegrondslag is opgenomen in dit voorstel.
 - De inspectie merkt daarnaast op dat nog wordt uitgegaan van een monitoringsverplichting voor het personeel, terwijl deze recent is geschrapt naar aanleiding van het advies van de Raad van State (RvS).
 - In de MvT wordt uitgelegd dat de consultatieversie van het wetsvoorstel nog rekening hield met de oorspronkelijke situatie,

omdat het wetsvoorstel werd ingediend voordat het RvS-advies van het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs beschikbaar was. Het schrappen van de personeelsmonitor heeft gevolgen voor de gegevens die scholen over personeelsveiligheid kunnen ontvangen. In de ministeriële regeling wordt nader uitgewerkt wat wel en niet mogelijk is op dit gebied.

- **OWP**
 - DUO heeft aangegeven dat het leveren van geaggregeerde gegevens over het onderwijspersoneel aan de sectorraden uitvoerbaar wordt geacht.
 - N.a.v. een opmerking van DUO is een referentie naar een wetsartikel geschrapt in het wetsvoorstel.
 - Op een aantal andere opmerkingen die DUO maakt zal separaat worden ingegaan in de opdrachtenbrief die wordt verstuurd als reactie op de uitvoeringstoets.
- **NWO**
 - DUO heeft enige zorg over de mogelijke extra hoeveelheid werk vanwege het feit dat nu ook de NWO aanvragen kan doen onder WRO art 23. Het wetsvoorstel is voor DUO uitsluitend uitvoerbaar als dit in de praktijk beperkt blijft tot 1x per jaar een aanvraag ten behoeve van het Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO), zoals in de onderbouwing van het wetsvoorstel is beschreven. Voor het afhandelen van meer aanvragen heeft DUO geen capaciteit beschikbaar.
 - Vooralsnog beperken mogelijke aanvragen op basis van de grondslag voor NWO zich tot het NCO, maar voor de toekomst valt niet uit te sluiten dat andere onderzoeken er ook onder kunnen gaan vallen. We houden hierbij rekening met de capaciteit van DUO bij de aanvraag en in de uitvoering. Ook in bestuurlijke overleggen met de NWO zullen we aandacht vragen voor de capaciteitsbeperking.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

04-02: SOCW akkoord
met nota nr.
50228372

zie haar paragraaf
ID nr:

TER BESLUITVORMING

Aan: SOCW

Kennis en Strategie

Van

Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

Datum

23 januari 2025

Referentie

50228372

Bijlagen

1. Akkoord SOCW 3/12/2024 op start wetgevingstraject;
2. Opmerkingen SOCW op nota 49337822
3. FG-advies dd. 25 oktober 2024

Afgestemd met

OPO, OVO, WJZ, DUO/IP

nota

Vervolg: overgangperiode gegevensverstrekkingen tot
inwerkingtreding beoogde wetswijziging

Aanleiding

Recent zijn schriftelijk twee nota's aan u en MOCW voorgelegd (kenmerk 48220235 en kenmerk 49337822) inzake wettelijke grondslagen voor gegevensverstrekkingen die nu nog niet conform AVG zijn. U heeft vanuit uw inhoudelijke verantwoordelijkheid op 3 december 2024 besloten tot een wetgevingstraject met beoogde inwerkingtreding in 2027 voor de grondslagen voor deze twee onderstaande verstrekkingen én voor het realiseren van een grondslag voor de Landelijke Veiligheidsmonitor (bijlage 1);

De meest recente nota betrof mogelijke tijdelijke oplossingen voor deze verstrekkingen tijdens de overgangperiode tot aan de inwerkingtreding van de wetswijziging. Uit deze recente correspondentie kwam duidelijk naar voren welk maatschappelijk belang u hecht aan het kunnen ontvangen (door u én de scholen) van de inzichten uit de NCO-rapportages (zie bijlage 2 inclusief uw opmerkingen). Ook kwam duidelijk naar voren dat er risico's bestaan in relatie tot de juridische grondslag voor de verstrekkingen in de overgangperiode. Volgend op contact met MOCW op vrijdag 17 januari jl. laat MOCW het geheel van de afweging tijdens de overgangperiode aan u, vanwege het feit dat deze voorliggende gegevensverstrekkingen in de overgangperiode inhoudelijk geheel op uw beleidsterrein liggen.

Gevraagd besluit

1. een besluit over het wel of niet verstrekken van gegevens, in de overgangperiode tot aan beoogde inwerkingtreding, op het terrein van onderwijsdeelnemers in het funderend onderwijs aan NWO/NRO/ROA voor het realiseren van de NCO rapportages (in de jaren 2025 en 2026 en mogelijk 2027);
2. een hernieuwde weging van het wel of niet verstrekken van gegevens op het terrein van onderwijspersoneel in het funderend onderwijs, in de overgangperiode tot aan beoogde inwerkingtreding, aan de sectorraden po en vo (in de jaren 2025 en 2026 en mogelijk 2027).
In mei 2023 besloot toenmalig MPVO Wiersma de verstrekkingen aan de sectorraden, zoals die voordien plaatsvonden, te continueren. Deze hernieuwde weging wordt voorgelegd vanwege het feit dat deze verstrekkingen -afhankelijk van uw besluit- dan mogelijk zullen plaatsvinden tijdens uw ambtsperiode.

akkoord ver-
strekken.

(X)
akkoord.

Toelichting

- **Ad 1:** gegevensverstrekking in de overgangperiode inzake onderwijsdeelnemers tbv NCO-rapportages
 - De NCO-rapportages zijn noodzakelijk voor inzicht op schoolniveau in de ontwikkeling van leerlingen op taal en rekenen, in de prestaties en onderwijsloopbanen van leerlingen op scholen, mede in relatie tot het landelijk gemiddelde en hoe deze scholen het met een sociaaleconomisch

(X) Maatschappelijk belang wmb.
doerslaggevend.

verantwoording over de effecten van het Masterplan Basisvaardigheden en het Herstelplan Kwaliteit Onderwijs aan de Tweede Kamer;

- Het niet verstrekken van de gegevens impliceert geen NCO rapportages tot aan de inwerkingtreding van de wetswijziging (waarschijnlijk in 2025, 2026 en mogelijk 2027);
- Het advies van de FG voor deze verstrekking tot aan inwerkingtreding van de wetswijziging geeft voor deze verstrekking wel wat ruimte vanwege het feit dat er een tijdelijke grondslag is (artikel 23 van de Wet Register Onderwijsdeelnemers) en er een grondige afweging heeft plaatsgevonden waarin rechtmatigheid en doelbinding uiteen zijn gezet. De FG pleit er uiteraard wel voor de 'vaste' wettelijke grondslag te realiseren. En te zorgen dat OCW goed zicht houdt op of het vooraf afgesproken proces (inclusief doelbinding) van DUO naar NWO/NRO/ROA bij verstrekking en verwerking goed wordt toegepast. Dat is ingeregeld.
- WJZ geeft aan een mogelijke tijdelijke juridische grondslag te zien in artikel 23 van de Wet Register Onderwijsdeelnemers, maar wel met juridische kwetsbaarheid);
- Het risico bij verstrekking wordt door DUO, NRO en ROA zeer klein geacht door de mitigerende maatregelen bij DUO, NWO, NRO en ROA voor deze twee jaar (als was de structurele wettelijke borging al gedaan);
- Het aan de inhoud verbonden maatschappelijke belang staat hier tegenover de privacy-risico's zoals door de FG benoemd in zijn advies ('het zorgvuldig omgaan met gegevens is ook een maatschappelijk belang met voorbeeldrol van de overheid').

Ad 2: tijdelijke gegevensverstrekking onderwijspersoneel aan sectorraden po en vo tbv ondersteuning bij verantwoording en benchmarking

- Deze verstrekking biedt de sectorraden de mogelijkheid om de leden te ondersteunen bij de verantwoording van de resultaten en beleid van scholen over onderwijspersoneel. De sectorraden delen de analyse van deze informatie met de scholen via Vensters ("achter de pin" en groter dan 5) en via "Scholen op de kaart" waardoor ouders de scholen kunnen vergelijken;
 - Het niet verstrekken van de gegevens impliceert geen ondersteuning bij verantwoording noch benchmarking op het gebied onderwijspersoneelsgegevens door de sectorraden po en vo tot aan de inwerkingtreding van de wetswijziging (waarschijnlijk in 2025, 2026 en mogelijk 2027); de kans bestaat dat de sectorraden bestuurlijk vragen zullen stellen aan OCW bij geen verstrekking;
 - Het advies van de FG voor deze verstrekking in de overgangsperiode is negatief (uit principe, omdat er nog geen grondslag is). Ook het feit dat er verstrekt wordt aan sectorraden, zijnde private partijen, speelt mee.
 - WJZ geeft ook aan hiervoor in het geheel geen juridische grondslag te zien, dit in tegenstelling tot de gegevensverstrekking voor de NCO rapportages;
 - In mei 2023 besloot toenmalig MPVO op voordracht van de toenmalige BR de (onrechtmatige) verstrekkingen aan de sectorraden in 2023, 2024, 2025 en mogelijk 2026 (in aanloop naar wetswijziging) te continueren, zoals die voordien plaatsvonden, en het tijdelijke risico te dragen. Dit tegen het advies van de FG en WJZ in.
- Tot slot, voor de goede orde: het aankomende wetstraject waarvoor u akkoord heeft gegeven ziet toe op drie trajecten. Naast het realiseren van de grondslagen voor bovengenoemde verstrekkingen voor de NCO rapportages en gegevens op het gebied van onderwijspersoneel is ook het realiseren van een grondslag voor de Landelijke Veiligheidsmonitor onderdeel van het wetstraject. Voor de

overgangperiode heeft u in uw hoedanigheid als demissionair MPVO voor de Landelijke Veiligheidsmonitor in april 2024 besloten deze niet te realiseren noch te publiceren tot de inwerkingtreding van de wetswijziging in 2027. Omdat het hier verwerking van bijzondere persoonsgegevens betrof en de risico's te groot werden ingeschat bij verwerking van deze gegevens zonder juridische grondslag.

Datum
23 januari 2025

Voor alle drie de verwerkingen wordt in aanloop naar het wetstraject nogmaals bezien of en waar dataminimalisatie kan worden toegepast.

Achtergrond

Deze achtergrond betreft nadere, meer gedetailleerde, informatie over de te overwegen verstrekkingen.

Ad 1: gegevensverstrekking in de overgangperiode inzake onderwijsdeelnemers tbv NCO-rapportages

- Het betreft een gegevensverstrekking mét gepseudonimiseerde persoonsgegevens van de overheid aan organisatie wetenschappelijk onderzoek (NWO/NRO/ROA). De verstrekking kan door DUO worden uitgevoerd en verwerking vindt niet openbaar plaats in een beveiligde omgeving.
- In de verstrekking van DUO naar NWO/NRO/ROA zijn gegevens opgenomen die de scholen zelf al allemaal hebben. Het betreffen inschrijfgegevens, opleidingsgegevens en gegevens afgeleid van opleidingsgegevens, resultaatgegevens en gegevens afgeleid van resultaatgegevens, afstand woon-school, overige basisgegevens conform artikel 8 BRO te weten de aanduiding van een niet-Nederlandse culturele achtergrond (WPO/WPO BES) of culturele achtergrond. Ook identificerende gegevens als geslacht, postcode, geboorteland en geboorteland elk van de ouders. Het BSN van de leerling wordt vervangen door een omnummer (onderzoeksnummer) en daarmee worden gegevens kleiner dan 5 verstrekt.
- De uiteindelijke publicatie van de gegevens in de rapportages is enkel op schoolniveau en publicatie is enkel op niveau groter dan 5. De rapportages worden alleen aan de scholen gecommuniceerd.
- Er kan in deze niet met volledig anonieme data worden gewerkt omdat enerzijds scholen de gegevens zelf al hebben en altijd de gegevens kunnen herleiden en anderzijds omdat juist voor het kunnen genereren van doorstroomgegevens gepseudonimiseerde gegevens nodig zijn;

Ad 2: tijdelijke gegevensverstrekking onderwijspersoneel aan sectorraden po en vo tbv ondersteuning bij verantwoording en benchmarking

- Het betreft een gegevensverstrekking mét gepseudonimiseerde persoonsgegevens van de overheid aan de sectorraden po en vo (PO/VO-raad). De verstrekking wordt door DUO gedaan en verwerking vindt niet openbaar plaats in een beveiligde omgeving;

- In de verstrekking van DUO aan de sectorraden zijn gegevens opgenomen in verschillende categorieën:
 - Onderwijstype, bestuur, instellingscode
 - Leeftijd(scategorie)
 - geslacht
 - FTE/betrekkingsomvang
 - type contract (vast/tijdelijk)
- Het BSN van het onderwijspersoneelslid wordt vervangen door een omnummer (onderzoeksnummer) en daarmee worden gegevens kleiner dan 5 verstrekt;
- De uiteindelijke publicatie van de gegevens vindt alleen op instellings- en bestuursniveau plaats, op niveau groter dan 5. Dit zijn publicaties in de vorm van informatieproducten via Scholen op de Kaart, Besturen op de Kaart en in sectorrapportages PO/VO;
 - Voor deze verstrekking is er geen besluit gericht op verstrekking (zoals voor de NCO rapportages) inclusief mitigerende maatregelen beschikbaar. Wel verstrekt DUO met de gegevens ook een bijsluiter waarin kaders worden meegegeven op het gebied van doelbinding, informatiebeveiliging, privacy, procedure van verstrekking.

Datum
23 januari 2025

10-12-2024 opmerkingen MOCW
IDW:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

(cc SOCW in licht afweging MOCW)

*Na het CABR-drama, ^{loop} ik met warmte
noemens privacy-bereiningen toe te stellen -
Gaag overleg met AP, over
hoe zij hiermee om willen gaan*
EB

Kennis

Van

Persoonsgegevens

Datum

27 november 2024

Referentie

49337822

Bijlagen

Intern OCW afgestemd

Extern OCW afgestemd

JSi

nota

Start wetgevingstraject grondslagen verwerking gegevens
inclusief overgangperiode tot inwerkingtreding beoogde
wetswijziging

Aanleiding

Naar aanleiding van beslisnota's (A1 en B1, dd 17/10/2024) heeft u gevraagd om verduidelijking, om een onderbouwd besluit te kunnen nemen over het voortzetten van het verstrekken van gegevens voor de NCO rapportages in de periode dat daarvoor nog geen wettelijke grondslag bestaat.

Kernpunten

- Het ministerie van OCW moet een wettelijke grondslag hebben voor het verwerken van (persoons)gegevens. In drie gevallen is de huidige bestaande praktijk van gegevensverwerkingen nog niet in lijn met de AVG, terwijl dat wel zo zou moeten zijn. Het betreft:
 1. het verstrekken van gegevens over onderwijspersoneel voor ondersteuning van de verantwoording aan sectorraden po en vo,
 2. het verwerken van gegevens voor landelijk onderzoek naar het veiligheidsklimaat op scholen,
 3. het verstrekken van gegevens aan NWO/NRO/ROA voor onderzoek naar kwaliteit, doelmatigheid en toegankelijkheid van het onderwijs, specifiek ten behoeve van de NCO-rapportages.
- De structurele oplossing voor het wegnemen van de onrechtmatigheid bij de drie trajecten ligt in het opstarten van een wetstraject om deze gegevensverwerkingen rechtmatig te kunnen laten plaatsvinden. De startnota is hiervoor opgesteld. Akkoord van SOCW wordt formeel gevraagd om het wetstraject te starten. Naar verwachting kan die wet begin 2027 in werking treden.
- Voor de overgangperiode tot 2027 adviseert de FG OCW voor traject 3 (omdat het onrechtmatig is) geen verstrekkingen te doen. WJZ erkent het maatschappelijke belang van de continuïteit van de NCO-rapportages, en benoemt juridische kwetsbaarheid bij de tijdelijke verstrekking.
- Geen verstrekking levert een politiek en maatschappelijk risico op. Het opstellen van de NCO- school- en leergroeirapportages wordt in de jaren 2025, 2026 en 2027 dan een probleem. Daarmee ontbreekt dan inzicht in de ontwikkeling van leerlingen op taal en rekenen. Dat inzicht is nodig voor de verantwoording over de effecten van het Masterplan Basisvaardigheden en het Herstelplan Kwaliteit Onderwijs. De Tweede Kamer vraagt hierom. Ook scholen zelf hechten grote waarde aan de NCO-rapportages.
- Gezien dit belang én de relatief beperkte privacy-gevoeligheid van de gegevens, is met DUO, NWO/NRO en ROA gewerkt aan het mogelijk maken van gegevensverstrekking in 2024-2027 onder strikte waarborgen voor privacy (doelbinding en dataminimalisatie) en informatiebeveiliging. Met als doel de privacy-risico's zo klein mogelijk te maken en de continuïteit van de rapportages te waarborgen.
- Deze verstrekking kan met uw akkoord direct in gang gezet worden.

Datum
27 november 2024

- Over traject 1 is reeds door Dijkgraaf/Wiersma besloten de gegevens in de overgangssituatie te verstrekken vanwege het maatschappelijk belang en de relatief beperkte privacygevoeligheid, ondanks dat de FG OCW dat ook toen ontraadde.
- Rondom traject 2 heeft SOCW besloten in 2024 de Landelijke Veiligheidsmonitor niet tussentijds te realiseren, met name vanwege de hoge risico's (bijzondere persoonsgegevens zoals seksuele gerichtheid en geloofsovertuiging, en ervaringen met drugsgebruik, wapenbezit of zelfs (seksueel) geweld).

Geadviseerd besluit

- Instemmen met opstarten wetstraject om de grondslagen voor de 3 trajecten structureel te borgen door SOCW;
- Instemmen met tijdelijke verstrekking van gegevens voor traject 3 onder strikte waarborgen tot de structurele beoogde situatie is ingetreden (2027).

MOCW
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Digitale minuut

Onderwerp

Besluitvorming wetstraject grondslag verwerking gegevens voor
evidence informed beleid

Datum minuut	03-12-2024
Zaaknummer	1585161
Zaakhouder	Persoonsgegevens
Directie	KENNIS

Printen Persoonsgegevens	Niet akkoord 19-11-2024 13:09:02	De takenlijn lijkt niet te kloppen. De stukken gaan nu twee keer naar MOCW. Graag nakijken s.v.p. d.d. 19-11-2024 MvO 47600054-v14,48220235-v15,48752485- v1,48752622-v20,48752730- v19,48949174-v1,47765534- v1,48771775-v25,48769046-v24
Printen Persoonsgegevens	Niet akkoord 19-11-2024 14:30:06	Sorry, maar ik zie nog steeds dezelfde takenlijn met twee keer MOCW er in. d.d. 19-11-2024 MvO 47600054-v14,48220235-v15,48752485- v1,48752622-v20,48752730- v19,48949174-v1,47765534- v1,48771775-v25,48769046-v24
Adviseren Persoonsgegevens	Akkoord 19-11-2024 15:39:17	47600054-v14,48220235-v15,48752485- v1,48752622-v20,48752730- v19,48949174-v1,47765534- v1,48771775-v25,48769046-v24
Adviseren Persoonsgegevens, Ambtelijk secretaris MOCW	Akkoord 20-11-2024 09:51:35	47600054-v14,48220235-v15,48752485- v1,48752622-v20,48752730- v19,48949174-v1,47765534- v1,48771775-v25,48769046-v24
Accorderen Bruins, Eppo, MOCW	Akkoord 20-11-2024 15:31:03	Als de functionaris gegevensbescherming zegt dat iets onrechtmatig is, dan is dat de werkelijkheid waar we mee te dealen hebben. Verder is dit zo complex en de documentatie zo uitgebreid dat ik geen onderbouwd besluit kan nemen. Daarom: totdat ik het doorgond, neem ik de strakke lijn: wat niet mag, mag niet. 47600054-v14,48220235-v15,48752485- v1,48752622-v20,48752730- v19,48949174-v1,47765534- v1,48771775-v25,48769046-v24

TER BESLUITVORMING
Aan: S.OCW

Kennis

Van

Persoonsgegevens

Datum

11 september 2024

Herzien 17 oktober 2024

Referentie

48220235

Bijlagen

1. beleidskompas startnota
grondslag verwerking
gegevens voor evidence-
informed beleid

Intern OCW afgestemd

OPO, OVO, KENNIS, WJZ, DUO,
FG OCW.

Extern OCW afgestemd

NWO

nota

Wetgevingstraject Grondslag verwerking gegevens voor
evidence-informed beleid onderwijs

Aanleiding

Er is geconstateerd dat drie gegevensverwerkingen in en/of voor het funderend onderwijs thans plaatsvinden zonder wettelijke grondslag. De bestaande praktijk inclusief verwerking van persoonsgegevens is niet in lijn met de Algemene verordening gegevens-bescherming (AVG). Er is een maatschappelijk, beleidsmatig en kwalitatief belang om de gegevensverstrekkingen te continueren, mét een deugdelijke juridische basis. Via een wetwijziging kunnen deze drie knelpunten worden ondervangen, en wel door het creëren van een juridische grondslag voor verwerking van de gegevens.

Om het wetstraject voor de drie bovengenoemde situaties in gang te zetten is het besluit van SOCW nodig. Met deze nota wordt uw aandacht gevraagd voor de bijgevoegde startnota, die zich richt op de start van het proces tot wetwijziging.

afhandeld.

Geadviseerd besluit

In te stemmen met de aanvang van één wetgevingstraject gericht op het creëren van een juridische grondslag voor drie gegevensverwerkingen:

1. het verstrekken van gegevens over onderwijspersoneel in het funderend onderwijs aan de PO-Raad en VO-raad voor ondersteuning van verantwoording en onderzoek (vergelijking/benchmark);
2. het kunnen uitvoeren door een bewindspersoon van een onderzoek naar het landelijke veiligheidsklimaat in het funderend onderwijs inclusief de trends die zich daarin aftekenen voor beleidsontwikkeling (Landelijke Veiligheidsmonitor);
3. het verstrekken van gegevens over onderwijsdeelnemers in het funderend onderwijs aan NWO/NRO/ROA voor het laten doen van onderzoek naar de kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid van onderwijs (voor Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO) (school- en leergroeirapportages).

Kernpunten

- Een wetwijziging is noodzakelijk om in een grondslag voor genoemde gegevensverwerkingen te kunnen voorzien. WJZ steunt dit.
- Rechtmatige gegevensverwerkingen zijn essentieel om adequate (sturings)informatie te mogen genereren. En om op basis daarvan de beleidscyclus invulling te kunnen geven bij scholen én bij OCW;
- Dit draagt bij aan evidence-informed beleid in en voor het funderend onderwijs.

Toelichting

In de bijgevoegde startnota is voor elk van de drie gegevensverwerkingen de huidige situatie benoemd. Ook is beschreven welke voorstellen er zijn om de toekomstige juridische situatie te creëren.

Separaat is er een tweede nota opgesteld voor de overgangperiode tot aan inwerkingtreding van de wetswijziging.

1. *ondersteuning van verantwoording en onderzoek (vergelijking) over onderwijspersoneel.*
 - o Schoolbesturen zijn verplicht hun resultaten en beleid over onderwijspersoneel inclusief overhead openbaar te verantwoorden. Schoolbesturen willen zich ook kunnen vergelijken met en leren van andere scholen, aan de hand van uniforme en landelijke kengetallen over de gehele sector. De PO-Raad en VO-raad ondersteunen de schoolbesturen met het beschikbaar stellen van gegevens, met OCW-subsidie.
 - o Voorstel is het creëren van een wettelijke grondslag opdat DUO voor twee doelen gegevens over onderwijspersoneel kan verstrekken aan de sectorraden PO-Raad en VO-raad: het ondersteunen van verantwoording door schoolbesturen én het doen van onderzoek naar de kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid (vergelijking).
2. *onderzoek naar veiligheidsbeleving van leerlingen voor beleidsvorming (LVM).*
 - o OCW laat tweejaarlijks een onderzoek uitvoeren naar het landelijke veiligheidsklimaat in het funderend onderwijs en de trends daarin: de Landelijke Veiligheidsmonitor (LVM). De deelnemende scholen ontvangen elk een rapportage (niet tot de persoon herleidbaar) over de sociale veiligheid binnen de eigen onderwijsinstelling; OCW ontvangt een eindrapportage. Bij de uitvoering van het onderzoek zijn gewone persoonsgegevens verwerkt zoals geslacht, leeftijd, schooljaar, schooltype, nationaliteit ouders. Tevens worden bijzondere persoonsgegevens verwerkt zoals seksuele gerichtheid en geloofsovertuiging en gezondheidsgegevens, in combinatie met zeer gevoelige gegevens over ervaringen met onveilig gedrag, zoals drugsgebruik, wapenbezit en slachtofferschap of daderschap van pesten of zelfs (seksueel) geweld. Die gegevensverwerkingen zijn noodzakelijk om tot bruikbare en betrouwbare resultaten te komen.
 - o Voorstel is het creëren van een wettelijke grondslag voor deze gegevensverwerkingen voor de landelijke veiligheidsmonitor. Daarmee wordt de rechtmatigheid van de verwerkingen van (bijzondere) persoonsgegevens in het kader van dit onderzoek gewaarborgd.
3. *onderzoek naar kwaliteit van onderwijs voor onafhankelijke vergelijking (NCO-rapportages leerloopbanen in relatie tot basisvaardigheden).*
 - o OCW vraagt via het Nationaal Regieorgaan Onderzoekonderwijs (NWO/NRO) aan ROA om gegevens die beschikbaar zijn bij CBS te verwerken in jaarlijkse vertrouwelijke Nationaal Cohortonderzoek Onderwijs (NCO) rapportages. Deze rapportages geven inzicht in de prestaties (o.a. gemiddelde eindtoetsscore) en onderwijsloopbanen van hun leerlingen, ook in het vervolgonderwijs en de leergroei. Ook geven zij inzicht in hoe deze prestaties zich verhouden tot het landelijk gemiddelde en de vergelijking met scholen met een sociaaleconomisch gezien vergelijkbare leerling populatie. CBS zal per 2025 op grond van haar eigen – nu ook te handhaven – richtlijnen geen bewerkingen meer inzichtelijk laten maken van minder dan 10 aantallen leerlingen (waardoor fors informatieverlies rapportages).

CBS vereist tevens dat alle rapportages op schoolniveau openbaar worden en dus ook voor andere doeleinden dan vergelijken benut kunnen worden, zoals toezicht. Daarmee vermindert het draagvlak bij deelnemende instellingen om de NCO-rapportages te benutten voor evidence-informed beleid.

- o Voorstel is om een wettelijke grondslag te creëren om gegevens te kunnen verstrekken over onderwijsdeelnemers in het funderend onderwijs aan NWO/NRO/ROA voor het (laten) doen van onderzoek naar de kwaliteit, toegankelijkheid en doelmatigheid van onderwijs. Dit gericht op het kunnen opstellen van NCO-rapportages. Deze rapportages zijn alleen beschikbaar voor de betreffende school (te weten alle interne stakeholders).

Tijdspad

Indien u instemt met de start van de beoogde wetswijziging, dan kan de ontwerpfasen van de wetswijziging dit jaar wordt afgerond. Onderdeel van de uitwerking van het wetsvoorstel is bij elk van drie gegevensverwerkingen een op te stellen DPIA; de FG wordt gevraagd daarover uiterlijk begin 2025 te adviseren. De DPIA's worden bij het wetsvoorstel voorgelegd aan de Autoriteit Persoonsgegevens.

Beoogd is dan om in Q2 2025 de consultatiefase te starten en af te ronden. Na advisering van de Raad van State en verwerking daarvan in Q3/4 2025, is parlementaire behandeling voorzien in 2026 gericht op publicatie in het Staatsblad in Q4. Beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 januari 2027.

Financiële consequenties

Met realisatie van elk van de voorkeursopties zijn geen wezenlijke veranderingen gemoeid in structurele of incidentele programma- of uitvoeringskosten.

Het verschuiven van de verwerkingsverantwoordelijkheid naar NWO/NRO en verandering van de betrokkenheid van CBS kan wel tot beperkte aanpassing van de integrale begroting van NRO leiden voor 2025. Het bestuur van NWO heeft op 3 juli 2024 steun uitgesproken voor deze beoogde verantwoordelijkheid. NWO heeft daarbij aangegeven dat vanwege het replicertraject (extra werk) er mogelijk ook extra kosten gemaakt worden bij ROA die vergoed moeten worden. Dat wordt meegenomen in die integrale begroting voor 2025.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.

TER BESLUITVORMING

Aan: SOCW

nota

NtB Kamerbrief update Landelijke Veiligheidsmonitor

Onderwijsprestaties en
Voortgezet Onderwijs

Van

Persoons...

Persoons...

Persoonsgegevens

Datum

12 september 2024

Referentie

47969048

Bijlagen

Kamerbrief Update Landelijke
Veiligheidsmonitor

Q&A één LVM in 2024

NtB dilemma t.a.v. de
onderzoeksopzet LVM 2024-25

Terugkoppeling gesprek DGFO
en MPVO

Aanleiding

In juni dit jaar besloot u om de Landelijke Veiligheidsmonitor (LVM) ook dit jaar niet uit te voeren.¹ Tijdens een gesprek met DGFO gaf u aan de Kamer mogelijk actief te willen informeren over uw beslissing. Daarop is toegezegd om na de zomer een Kamerbrief (en een woordvoeringslijn) aan u voor te leggen, zodat u zelf nog kan beslissen om de brief wel of niet te versturen. Aan de Kamer is eerder al voor eind dit jaar een Kamerbrief toegezegd met daarin een plan hoe we zicht gaan krijgen op de veiligheid van leerlingen in het vso en van verschillende doelgroepen.²

Geadviseerd besluit

1. U wordt geadviseerd om deze Kamerbrief niet nu te versturen, maar om de Kamer eind dit jaar te informeren over uw besluit. Dat kan dan geïntegreerd worden in een volledig verhaal in de bredere Kamerbrief die reeds is toegezegd voor het einde van dit jaar. In die brief gaat u dan ook in op een plan t.a.v. het zicht op de veiligheidsbeleving van doelgroepen en in het vso.
2. Daarnaast wordt u gevraagd akkoord te gaan met de voorgestelde hoofdlijnen van een aanpak om te komen tot een landelijk beeld van de veiligheid in het (v)so, en op de veiligheid van bepaalde doelgroepen (zie toelichting).

Kernpunten

- In november 2023 besloot u om de LVM met één jaar uit te stellen, om het onderzoek in lijn te brengen met de AVG. Op 8 mei 2024 is de Kamer daarover geïnformeerd in de beantwoording van een schriftelijk overleg.³
- Inmiddels is gebleken dat zicht krijgen op de veiligheidsbeleving van doelgroepen momenteel niet aan de AVG zou voldoen. In juni 2024 besloot u daarom om ook in het huidige schooljaar geen LVM uit te voeren.
- Ondertussen wordt er gewerkt aan een wettelijke grondslag om een volwaardige LVM juridisch mogelijk te maken. De startnota voor het benodigde wetstraject is of wordt een dezer dagen aan u en MOCW ter goedkeuring voorgelegd.
- In deze concept-Kamerbrief wordt uw besluit toegelicht. U geeft ook aan bezig te zijn een wetstraject te starten om zo snel mogelijk voor een grondslag te zorgen, en meldt dat de benodigde wetswijziging pas op zijn vroegst in 2027 in werking zal treden.
- Uitwerken van een plan om landelijk zicht te krijgen op de veiligheidsbeleving van verschillende doelgroepen, en het vso, vraagt tijd. In de toelichting wordt een eerste voorstel uiteengezet om tot een aanpak te komen. Een uitgewerkt

Eens.

afhoord
vrij.
(zie vraag
op p. 3).

¹ Het uitvoeren van de LVM was al een keer met één jaar uitgesteld. Toenmalig MPVO Mariëlle Paul besloot daartoe in november 2023.

² Dit heeft u toegezegd Commissiedebat veiligheid op scholen van 15 mei jl.

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 29 240, nr. 138, p. 9.

plan kan nu nog niet aan de Kamer worden gecommuniceerd, maar eind dit jaar wel.

- De Kamer nu actief informeren zal waarschijnlijk vragen oproepen terwijl we nog werken aan een integraler beeld van de toekomstige aanpak. Daarom lijkt het beter om de Kamer eind dit jaar te informeren.

Datum

12 september 2024

Toelichting

Politieke context

- In het genoemde SO en tijdens het Commissiedebat veiligheid op scholen van 15 mei 2024 is aangegeven waarom het lastig is om zicht krijgen op het veiligheidsklimaat voor verschillende doelgroepen en ook aan de AVG te voldoen.⁴
- In dat debat is toegezegd dat er eind dit jaar een brede Kamerbrief sociale veiligheid volgt waarin wordt ingegaan op de volgende onderwerpen:
 - Update over het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs.
 - Een verkenning van de manier waarop we meer zicht kunnen krijgen op de veiligheid in het vso.
 - Hoe om te gaan met specifieke doelgroepen in de LVM (naar aanleiding van zorgen in de Kamer over Joodse leerlingen en leerlingen met een beperking).
 - Een verkenning van de mogelijkheden (en wenselijkheid) een continue VOG-screening in het funderend onderwijs te realiseren.

Inhoud concept-Kamerbrief Update LVM

Dit zijn de belangrijkste punten uit de onderliggende conceptbrief:

- Er zijn zorgen over de sociale veiligheid in het algemeen en van bepaalde groepen leerlingen in het bijzonder.
- De LVM geeft betrouwbare en specifieke informatie voor de vormgeving van het landelijk beleid.
- De LVM voldeed niet aan de AVG. Er is gezocht naar een oplossing, maar inmiddels is duidelijk dat een volwaardige LVM binnen de huidige wettelijke kaders niet mogelijk is. Daarom is besloten de LVM ook dit jaar niet uit te voeren.
- Om een LVM uit te voeren die zicht biedt op specifieke doelgroepen is het nodig een wettelijke grondslag te creëren. Daarvoor zijn we bezig een wetstraject te starten. De wetswijziging zal op zijn vroegst in 2027 in werking treden.
- Scholen hebben in de tussenliggende jaren op basis van de verplichte schoolmonitor wel zicht op de veiligheidsbeleving van hun leerlingen. Er wordt ook gewerkt aan een AMvB met aanvullende eisen aan de monitoring van de leerlingen.
- Daarnaast wordt het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs in de eerste helft van 2025 aan de Kamer toegezonden. De beoogde inwerkingtredingsdatum is 1 augustus 2026.
- Sinds 2022-2023 is het toezicht op de sociale veiligheid door de inspectie geïntensiveerd. De inspectie rapporteert jaarlijks over het thema sociale veiligheid in de Staat van het Onderwijs, en daarnaast apart over de meldingen die binnenkomen bij de vertrouwensinspecteurs.

⁴ Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 29 240, nr. 138, p. 9.

Plan om zicht te krijgen op de veiligheid in het vso en van specifieke doelgroepen

Datum

12 september 2024

- Wat nog niet in deze brief kan worden meegenomen, maar wel in de brief van eind dit jaar, zijn de hoofdlijnen van een plan om te zorgen voor landelijk zicht op de sociale veiligheid in het (v)so en van bepaalde kwetsbare doelgroepen.
- Onderdeel van dat plan is om (naast de wettelijke grondslag) in 2025 een tweetal verkenningen uit te voeren zodat we komen tot een toekomstbestendige LVM en zicht op het (v)so:
 - Een verkenning om te komen tot een werkwijze waardoor we ook zicht krijgen op de veiligheid in het (v)so. De verkenning dient een beeld te geven van een langetermijnoplossing en bij voorkeur ook van een tussentijdse variant in 2026.
 - Daarnaast willen we nagaan welke groepen leerlingen (doelgroepen) we apart in beeld zouden moeten krijgen in de LVM en op welke manier dat mogelijk is. Het gaat dan bijvoorbeeld om lhbtq+-leerlingen, leerlingen met een beperking in het regulier onderwijs en Joodse leerlingen. Bij deze verkenning willen we ook expliciet nagaan welke groepen mogelijk meer risico lopen op onveiligheid in het onderwijs. Dit zou ertoe kunnen leiden dat we komen tot aanvullende doelgroepen in de LVM.
- Omdat de volledige LVM waarschijnlijk op zijn vroegst pas in 2027 kan worden uitgevoerd, is het raadzaam tussentijds ook al te proberen om enig landelijk zicht te krijgen op de veiligheid in het onderwijs. Wij denken daarbij aan een optie in 2026 waarbij een beperktere vragenlijst in het (v)so en in het reguliere onderwijs wordt afgenomen om een globaal beeld van de veiligheid op die scholen te krijgen. Dat is dan een vragenlijst waarbij geen persoonsgegevens worden verwerkt. Het kan dan bijvoorbeeld gaan over basisvragen als: 'Voel je je veilig?; Word je gepest?; Is je veiligheid aangetast?' In de eerdere verkenning gericht op het (v)so zal ook worden nagegaan of, en zo ja, op welke manier deze tussentijdse meting in het (v)so mogelijk is en of daar ook een beeld van dezelfde basisvragen vanuit het reguliere onderwijs naast gezet kan worden. Het idee is dat we dan een indruk krijgen van omvang van de (on)veiligheid in het (v)so ten opzichte van die in het reguliere onderwijs.

Wanneer
zijn die
verken-
ningen
afgerond.
Met "lange
baan"
gevoel-
gwen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

N.v.t.

U wilt een an-
breedt dat bij
draagt aan

den zoek dat into

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

meer veiligheid op
scholen.

TER BESLUITVORMING

Aan: MPVO

Onderwijsprestaties en
Voortgezet Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

19 juni 2024

Referentie

46174558

Bijlagen

NtB Scenario's
gegevensverwerking LVM +
Antwoorden op vragen MPVO
over de nota

nota

NtB dilemma t.a.v. de onderzoeksopzet LVM 2024-25

onderzoek

Aanleiding

In november 2023 heeft u besloten de afname van de Landelijke veiligheidsmonitor (LVM) 2023/24 met één jaar uit te stellen om die in lijn te brengen met de AVG.¹ Inmiddels zijn mogelijke aanpassingen in de onderzoeksopzet verkend. Deze nota vraagt uw besluit over de onderzoeksopzet.

Geadviseerd besluit

Gaat u akkoord met het uitvoeren van de voorkeursoptie, namelijk het éénmalig uitvoeren van een geanonimiseerde (en daarmee minder gedetailleerde) editie van de Landelijke Veiligheidsmonitor?

Kernpunten

- De opties in deze nota gaan over het uitvoeren van de komende (uitgestelde) editie van de LVM. Voor de lange termijn wordt gewerkt aan een grondslag om (bijzondere) persoonsgegevens te mogen verwerken voor de LVM. Op zijn vroegst kan die per 1 januari 2027 ingaan.
- Na uitvoerig te hebben gezocht naar manieren om de komende editie in volledigheid uit te voeren en tegelijkertijd in lijn te brengen met de AVG, zijn we tot de conclusie gekomen dat alle opties op bezwaren stuiten (zie toelichting en bijlage alternatieve keuzeopties voor uitgebreidere omschrijving).
- Er is sprake van het volgende **dilemma**. Adequate gegevensbescherming is op zichzelf van groot belang en draagt (indirect) bij aan sociale veiligheid. Tegelijkertijd betekent de toepassing van de AVG dat de opzet en methodiek van de LVM onder de huidige omstandigheden niet zullen leiden tot het gewenste zicht op de sociale veiligheid, in het bijzonder die van kwetsbare groepen leerlingen.²
- Wij adviseren de best mogelijke optie die in lijn is met de AVG: voorkomen dat de vragenlijsten leiden tot herleidbaarheid, door de vragen naar indirect identificeerbare gegevens (zoals seksuele gerichtheid, migratieachtergrond, locatie) zo veel als nodig te schrappen. Dat betekent wel dat het beeld beperkter wordt: de resultaten zullen niet kunnen worden uitgesplitst naar specifieke (kwetsbare) groepen, mogelijk met uitzondering van bijvoorbeeld geslacht of leeftijdsgroep.³

Zo heb je
er toch
iets aan!

Bijv. als resultaten herleidbaar zijn tot

¹ Zie bijgevoegde nota. De Kamer is op 8 mei 2024 geïnformeerd over het uitstellen van de LVM, *Kamerstukken II*, 2023–24, 29 240, nr. 138.

² Zoals lhbtq+, migratieachtergrond, geloofsachtergrond en beperking.

³ Het combineren van verschillende antwoorden maakt dat er sprake kan zijn van herleidbaarheid. Op dit moment lijkt een combinatie van bijvoorbeeld geslacht en leeftijdsgroep wel mogelijk.

bijv. migratie-achter-
grond dan is

dat juist iets waarop je
wilt/moet sturen.

Toelichting

Verschillende opties:

- (1) De vragenlijsten kunnen in geanonimiseerde vorm, klassikaal worden afgenomen, waardoor de AVG niet van toepassing is maar de resultaten beperkter zullen zijn (voorkeursoptie).
- (2) De vragenlijsten kunnen *klassikaal* worden afgenomen, zonder die te anonimiseren.
- (3) De vragenlijsten kunnen *thuis* worden afgenomen, zonder die te anonimiseren,
- (4) De LVM kan worden uitgesteld tot er een wettelijke grondslag is geregeld.

Datum

19 juni 2024

Achtergrondinformatie over de LVM

- De LVM schetst een landelijk beeld van het veiligheidsklimaat in het funderend onderwijs en is bedoeld om landelijk beleid op te baseren. De LVM wordt in het vo sinds 2006 en in het po sinds 2010 tweejaarlijks uitgevoerd. De waarde ervan is vooral gelegen in de volgende aspecten:
 - De vergelijkbaarheid tussen meerdere jaren maakt het mogelijk om (landelijke) trends te ontdekken in het veiligheidsklimaat.
 - Het biedt, naast een landelijk beeld, de mogelijkheid zicht te krijgen op het veiligheidsbeleid van scholen zelf.
 - Het biedt zicht op de veiligheidsbeleving van specifieke (kwetsbare) groepen, zoals lhbtq+, migratieachtergrond, geloofsovertuiging en mogelijk ook beperking.
- Vanwege de vergelijkbaarheid over meerdere edities, en dus trends te kunnen waarnemen, is het van belang de vragenlijsten en omstandigheden van de dataverzameling van verschillende edities zo veel mogelijk gelijk te houden.
- Het is een bron van zorg dat de respons al een aantal edities terugloopt, waardoor de betrouwbaarheid minder wordt. Om (verdere) daling van de respons te beperken dient de werving voor deze editie aan het begin van komend schooljaar te beginnen.⁴
- De vorige editie is in 2021-22 uitgevoerd en in juli 2023 gepubliceerd. De komende editie is komend schooljaar gepland en de daaropvolgende editie in het schooljaar 2026-27. Als de komende editie niet doorgaat, of alleen in geanonimiseerde vorm doorgaat, dan zal er voor een periode van (minimaal) 5 jaar geen of minder *landelijk* zicht zijn op de sociale veiligheid (van kwetsbare groepen).⁵ Scholen hebben de komende jaren juist een beter zicht op de veiligheid van hun leerlingen omdat zij een zwaardere monitoringsplicht krijgen.⁶

⁴ In het schriftelijk overleg inzake de LVM heeft u toegezegd er alles aan te doen om een goede aansluiting bij de jaarplanning van scholen te realiseren en dat het uitstel met een jaar daarvoor waarschijnlijk genoeg ruimte zal bieden.

⁵ Nota bene: scholen hebben een aparte wettelijke verplichting om de veiligheidsbeleving op hun school jaarlijks te monitoren. Daar heeft deze beslissing m.b.t. de LVM geen invloed op. Daarbij is het goed om te weten dat de LVM uitgebreidere vragenlijsten heeft dan de meeste schoolmonitors en dat de schoolmonitor vaak geen zicht geeft op bijvoorbeeld de situatie van specifieke groepen.

⁶ Naar verwachting gaat vanaf 1 augustus 2025 de AMvB monitor scholen in. Die zal scholen verplichten de sociale veiligheid gedetailleerder in kaart te brengen dan dat zij op dit moment verplicht zijn te doen.

De LVM in het kader van de AVG

- Sinds 2018 is de AVG afdwingbaar en afgelopen jaar bleek dat de LVM niet aan de AVG-eisen voldeed. Er werden zonder wettelijke grondslag bijzondere en gevoelige (persoons)gegevens in verwerkt (bijv. seksuele gerichtheid, migratieachtergrond, drugsgebruik, (seksueel) geweld en wapenbezit). Ook werd met de deelnemers gecommuniceerd dat de antwoorden anoniem waren, maar dat wat onterecht. Vanwege de combinatiemogelijkheid van verschillende gegevens was namelijk sprake van (mogelijke) herleidbaarheid.
- Het verwerken van bijzondere persoonsgegevens is onder de AVG in principe verboden, tenzij betrokkenen uitdrukkelijk toestemming geven voor verwerking van hun gegevens of tenzij er een specifieke grondslag in de wet bestaat voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens.
- Werken op grond van toestemming ligt ingewikkeld en is onder de huidige omstandigheden waarschijnlijk niet toereikend. Vanwege de afhankelijkheidsrelatie tussen school en leerling/ouder én tussen overheid en burger is de rechtsgrond 'toestemming' in beginsel nietig, tenzij bewezen wordt dat toestemming geheel vrij kan worden verleend. Vooral de bepalende rol van de school tijdens het invullen (bij *klassikale* afname) zet druk op de vrijwilligheid van de toestemming. Bij thuisafname is van die druk ook, maar in mindere mate, sprake.
- De verwachting is dat de FG oordeelt dat de grondslag toestemming niet toereikend is voor verwerking van bijzondere persoonsgegevens ten behoeve van de LVM. Dat is voornamelijk het geval bij schoolafname (optie 2), maar ook bij thuisafname (optie 3).

Datum
19 juni 2024

Voorkeursoptie 1: anonimiseren van de vragenlijsten

Anonimiseren van de te verzamelen gegevens betekent dat vragen die gecombineerd tot herleidbaarheid kunnen leiden *zo veel als nodig* worden geschrapt uit de vragenlijsten.

Voordelen

- Er blijft zicht op de algemene cijfers van verschillende aspecten van sociale veiligheid (waarschijnlijk wél uitgesplitst naar geslacht en leeftijdsgroep).⁷
- De respons zal zo veel mogelijk op peil blijven, waardoor de resultaten zo betrouwbaar mogelijk zijn.
- Professionele/pedagogische ondersteuning tijdens het invullen kan eenvoudig worden geregeld. Dat is belangrijk omdat de vragen, vanwege hun aard (bijv. vragen naar seksueel misbruik), getraumatiseerde leerlingen kunnen triggeren. Ook hebben leerlingen soms extra uitleg nodig over de interpretatie van de vragen.

Nadelen

- Er kan minder goed worden voldaan aan de (politieke) wens (en het maatschappelijk belang) om zicht te (blijven) houden op de sociale veiligheid van kwetsbare leerlingen, omdat de resultaten niet kunnen worden uitgesplitst. Er zijn dan minimaal 5 jaar geen gegevens over de veiligheid van die groepen.
- Trends in de betreffende cijfers zullen gedurende een aanzienlijke periode niet zichtbaar zijn.

⁷ Hier valt te denken aan een algemeen percentage van het aantal leerlingen dat aangeeft gepest te worden of het percentage leerlingen dat aangeeft zich (in algemene zin) veilig te voelen op school.

Vooruitblik en waarom optie 1 de voorkeur heeft

- De LVM werd uitgesteld om die in lijn te brengen met de AVG. Opties 2 en 3 (mèt verwerking van gevoelige en bijzondere persoonsgegevens) leiden hoogstwaarschijnlijk juist tot niet-naleven van de AVG.
- (Vooraf) vanwege de toestemmingsverklaringen zullen opties 2 en 3 leiden tot een grote daling van de respons, dat brengt de betrouwbaarheid van de resultaten in zijn algemeen in gevaar. Optie 4 biedt geen enkel zicht op de sociale veiligheid.
- In de tussentijd zullen scholen zelf geen zicht verliezen op het eigen veiligheidsklimaat. Ze zullen juist aan de slag moeten om hun veiligheidsklimaat uitvoeriger in beeld brengen vanwege de verwachte inwerkingtreding (1 augustus 2025) van de AMvB monitor leerlingen sociale veiligheid.⁸
- Het is belangrijk om vóór de inwerkingtreding van het Wetsvoorstel vrij en veilig onderwijs, dat naar verwachting op 1 augustus 2026 zal intreden, landelijk onderzoek te doen naar verschillende aspecten van sociale veiligheid, zodat mogelijke effecten van het wetsvoorstel in beeld kunnen komen door de algemenere cijfers van vóór en ná de inwerkingtreding met elkaar te vergelijken. Deze optie voorziet daarin.
- Wij zijn ons bewust van de kwetsbare positie van bepaalde groepen en het is uiteraard belangrijk om zicht te houden op hun sociale veiligheid, zodat zo nodig accenten kunnen worden gezet in het landelijk beleid. Tegelijkertijd is de koers voor de komende jaren grotendeels al gezet (o.a. vanwege het Wetsvoorstel). Daarin is ook aandacht voor de sociale veiligheid van specifieke groepen. Het is daarom aannemelijk dat de invloed van de resultaten van de komende LVM op het beleid van de komende periode beperkter zal zijn.
- Tijdens het commissiedebat Veiligheid op Scholen van 15 mei jl. heeft u toegezegd om vóór het eind van dit kalenderjaar een Kamerbrief te sturen waarin u schetst hoe we het zicht op de sociale veiligheid van bepaalde (kwetsbare) groepen in het onderwijs beter kunnen borgen. Daarin zullen we de Kamer informeren over de volgende twee zaken:
 - het beperktere beeld van de komende editie;
 - de mogelijkheden en onmogelijkheden in het licht van de AVG om de sociale veiligheid van kwetsbare groepen leerlingen in beeld te brengen, zowel op de korte als op de lange termijn.

Datum
19 juni 2024

Bijlage: alternatieve opties

Optie 2: klassikale afname mèt verwerking van bijzondere persoonsgegevens

Bij klassikale afname wordt ervoor gezorgd dat de LVM *zo veel mogelijk voldoet* aan de AVG, door risico-mitigerende maatregelen te nemen en te zorgen voor *zo vrij mogelijke* toestemmingsverklaringen.⁹

⁸ De huidige regels verplichten scholen een representatieve steekproef te nemen. In plaats daarvan zullen scholen in principe álle leerlingen moeten bevragen. Daarnaast zullen ze ook specifiek moeten vragen naar verschillende aspecten van sociale veiligheid, waaronder discriminatie.

⁹ Alleen de afhankelijkheidsrelatie tussen onderwijsdeelnemer en -aanbieder kan niet worden opgelost, wat geheel vrije toestemming onmogelijk maakt.

Voordelen:

- De resultaten bij klassikale afname zijn wetenschappelijk het meest verantwoord en daarnaast beter vergelijkbaar met eerdere én toekomstige edities van de LVM.
- Doet het meeste recht aan het maatschappelijk belang en de politieke wens om zicht te houden op de sociale veiligheid van (kwetsbare groepen) leerlingen.
- De AVG-compliance van deze optie is veel beter dan die van voorgaande edities (maar nog niet volledig).
- De professionele/pedagogische begeleiding van (kwetsbare) leerlingen is geborgd.

Datum
19 juni 2024

Nadelen:

- Het risico op een negatief advies van de FG is groot, groter dan bij thuisafname. Het is waarschijnlijk niet mogelijk deze werkwijze onder de huidige omstandigheden geheel in lijn met de AVG te realiseren.
 - Enerzijds is er waarschijnlijk sprake van een ontoereikende wettelijke grondslag 'toestemming'. Alsnog verwerken van (bijzondere) persoonsgegevens leidt dan tot niet-naleven van de AVG (en is dus op zichzelf al onrechtmatig).
 - Daarnaast wordt voorzien dat er sprake is van (hoge) restrisico's.¹⁰ In dat geval moet bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) waarschijnlijk een voorafgaande raadpleging (VR) worden aangevraagd.
- Het vragen van toestemming werpt een extra drempel op die de respons omlaag zal brengen. Dit brengt de betrouwbaarheid van de resultaten in het algemeen in gevaar.
- Een VR van de AP levert flinke extra vertraging op, wat de respons waarschijnlijk negatief zal beïnvloeden.
- Als het zo ver komt, kunt u tegen die tijd op basis van een gedegen belangenafweging besluiten om het advies van de FG, en mogelijk die van de AP, wel of niet naast zich neer te leggen en het onderzoek al dan niet te laten uitvoeren in strijd met de AVG. Dat zou wel haaks staan op de toezegging om de komende LVM in lijn te brengen met de AVG.
- We zijn afhankelijk van de deelnemende scholen voor de selectie van de leerlingen en voor het nemen van maatregelen om de AVG-risico's te beperken.

Optie 3: Afname thuis, mét verwerking van bijzondere persoonsgegevens

Voordelen

- De AVG-risico's voor betrokkenen zijn kleiner dan bij schoolafname, omdat er sprake is van minder personen in de directe omgeving tijdens het invullen.
- Alle leerlingen (en hun ouders) kunnen via DUO thuis worden aangeschreven voor toestemming en deelname. Voor de uitvoering zijn we niet afhankelijk van de deelnemende scholen. Hierdoor zal de respons waarschijnlijk relatief hoog zijn.
- Het blijft mogelijk om de resultaten uit te splitsen naar specifieke kenmerken, zoals seksuele gerichtheid en migratieachtergrond. Daarmee voldoet het aan de politieke wens om zicht te (blijven) houden op (kwetsbare groepen) leerlingen.

¹⁰ Restrisico's zijn hoge privacyrisico's waarvoor het niet lukt om mitigerende maatregelen te treffen.

Nadelen

- Het risico op een negatief advies en op niet-naleven van de AVG is nog steeds aanzienlijk.
- De onderzoekers geven aan de LVM niet op deze manier te willen uitvoeren, omwille twee redenen:
 - Zonder de mogelijkheid van professionele/pedagogische ondersteuning is het onverantwoordelijk om mogelijk getraumatiseerde leerlingen vragen te laten beantwoorden en daarmee het risico te lopen dat ze er schade van ondervinden. De meest kwetsbare leerlingen lopen hierbij de grootste risico's.
 - (Totaal) ongecontroleerde omstandigheden tijdens het invullen en daardoor een mindere betrouwbaarheid van de data. Omdat de waarde en bruikbaarheid van de resultaten ondergraven wordt, komt ook de rechtvaardiging van de gegevensverwerking onder druk te staan.
- Er kunnen in de thuis-context nauwelijks risico-mitigerende maatregelen worden getroffen om zo veel mogelijk te zorgen dat leerlingen de vragenlijst vertrouwelijk kunnen invullen.

Datum
19 juni 2024

Optie 4: geen uitstel maar afstel

Voordelen

- Geen AVG-risico's.

Nadelen

- Er zal voor een periode van 5 jaar geen LVM worden uitgevoerd. Landelijk beleid kan daarmee niet gebaseerd worden op recent onderzoek. Er is dan ook geen nulmeting vlak voor invoering van het wetsvoorstel Vrij en Veilig Onderwijs.
- Doet geen recht aan het maatschappelijk belang en de politieke wens om zicht te (blijven) houden op de sociale veiligheid van (kwetsbare groepen) leerlingen.
- De continuïteit van de LVM wordt onderbroken, waardoor de mogelijkheid om trends te identificeren in de volgende edities helemaal verdwijnt voor een aanzienlijk aantal jaren.

Mitigerende maatregel

- Er kan middels de gegevens van de inspectie enig zicht gehouden worden op de veiligheid van leerlingen (met name de cijfers van meldingen bij de vertrouwensinspecteurs, en daarnaast wat er in de Staat van het Onderwijs over wordt opgenomen). Dat zicht zal echter beperkt zijn, beperkter dan wat de voorkeursoptie biedt.

14/11: Opmerkingen MPVO
op nota nr. 41127718

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

ID. nr. :

TER BESLUITVORMING
Aan: MPVO

Voortgezet Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

05 september 2023

Referentie

41127718

Afgestemd met

IvhO

nota

Verwerking bijzondere persoonsgegevens Landelijke
Veiligheidsmonitor

Aanleiding

Sinds 2006 (vo) en 2010 (po) laat OCW elke twee jaar de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in kaart brengen met behulp van de Landelijke Veiligheidsmonitor (LVM). Tijdens de aanbestedingsprocedure voor de komende edities (schooljaren 2023-2024 en 2025-2026) kwam aan het licht dat dit onderzoek niet eerder beoordeeld is op privacyaspecten. Omdat de LVM een flink aantal bijzondere persoonskenmerken uitvraagt, is het aannemelijk dat een dergelijke analyse als uitkomst heeft dat wijzigingen aan de onderzoeksopzet vereist zijn.

Geadviseerd besluit

Het advies is om:

- 1) de afname van de aankomende Landelijke Veiligheidsmonitor (hierna: LVM) een jaar uit te stellen (optie 2) en te zorgen voor een juiste en toekomstbestendige werkwijze voor de LVM in 2024/2025 in plaats van 2023/2024. In Q1 2024 volgt een nota over de exacte wijzigingen aan de onderzoeksopzet. Tegelijkertijd biedt dit ruimte om breder en fundamenteeler na te denken over de huidige opzet van de LVM. Daarom werken we aan a) een mogelijke wettelijke basis voor de LVM op de langere termijn; en b) maken we gebruik van de kennis van de inspectie, om intussen wel zicht te hebben op de veiligheid op school en daar ook de Kamer over te kunnen informeren.
- 2) de Kamer te informeren over het genomen besluit (bijvoorbeeld in een verzamelbrief of in het aankomende SO over de beleidsreactie op de vorige LVM).

Toelichting

- De LVM vindt in principe om het jaar plaats. De laatste editie is gebaseerd op gegevens uit 2021-2022 en is vlak voor de zomer van 2023 gepubliceerd.
- Sinds 2018 is er vanuit de AVG een verplichting een dergelijk onderzoek dat wordt gedaan in opdracht van de (Rijks)overheid te beoordelen op privacyaspecten. Dat is voor de LVM nog niet eerder gedaan. Daarnaast is het gegevensbeschermingslandschap sinds 2006 nogal ontwikkeld. Indien de beoordeling van de monitor nu plaatsvindt aan de hand van de huidige privacywetgeving, is het aannemelijk dat de onderzoeksopzet gewijzigd moet worden. De LVM vraagt namelijk een aantal bijzondere persoonsgegevens uit, zoals denominatie, gelovig of niet, geboorteland,

als we 'm
uitstellen heb-
ben we dan
voldoende zicht
op sociale
veiligheid?

hoe bang
we dit?

hoe wel
zijn "pushend"
Compliance
vragen?

seksuele oriëntatie en genderidentiteit. Bovendien maakt de totale set aan gegevens dat de antwoorden in sommige gevallen herleidbaar kunnen zijn tot specifieke personen. Dat staat haaks op de verzekering bij vorige vragenlijsten dat deelname aan de LVM anoniem is. Voor de voorgaande edities geldt dus dat onbewust onjuiste informatie verstrekt is aan de deelnemers.

- Wijzigingen aan de LVM zijn echter onwenselijk omdat het van belang is zo veel mogelijk aan te sluiten bij het onderzoek zoals dit sinds 2006 wordt uitgezet. Dit is nodig voor de vergelijkbaarheid en het signaleren van trends met voorgaande jaren.
- Momenteel loopt het aanbestedingstraject voor de komende twee edities van de LVM. Zoals voor de zomer aan de Kamer toegezegd is er voor gekozen dit traject eerder te starten zodat er in het begin van het schooljaar scholen geworven kunnen worden om deel te nemen aan de LVM. Het streven is hiermee de respons, die de afgelopen jaren terugliep, was weer te vergroten. Dit maakt dat het van belang is op korte termijn een keuze te maken over hoe we hiermee om gaan.
- Naast de LVM bestaat ook de jaarlijkse plicht voor elke school de veiligheidsbeleving van hun leerlingen te meten (de jaarlijkse schoolmonitor veiligheid). Scholen zijn daarbij verplicht kerngegevens uit deze jaarlijkse monitor te delen met de inspectie.

Hieronder zijn de mogelijke scenario's op een rijtje gezet. Waarbij ook de problematiek geschetst wordt. Voor alle varianten geldt dat een DPIA gedaan moet worden. De scenario's zijn onderverdeeld in twee categorieën:

- 1) De aankomende LVM, na eventuele wijzigingen, doorzetten.
- 2) De aankomende LVM uitstellen (voorkeursscenario)

Scenario 1) De LVM doorzetten

- 1.1. *De gegevensverwerking voor de LVM op dezelfde wijze doorzetten*
 - Deze optie is in feite niet mogelijk. De voordelen van een snelle start en een goede vergelijkbaarheid wegen niet op tegen het feit dat we dan moedwillig de AVG overtreden, met de bijbehorende grote risico's voor de leerlingen en personeelsleden van wie gegevens verzameld worden en de mogelijke reputatie- en boeterisico's voor het ministerie.
- 1.2. *Gegevensverwerking vindt plaats op basis van individuele toestemming van betrokkenen. Voorheen werden de gegevens via de school uitgevraagd.*

Binnen dit scenario zijn twee varianten mogelijk:

 - *Toestemming verkrijgen via de relatie overheid-burger.* Op basis van de ROD-wetgeving (register onderwijsdeelnemers) kunnen wij onderwijsdeelnemers aanschrijven met uitnodigingen voor beleidsonderzoek. Deze optie vergt nog wel afstemming met DUO (doorlooptijd, kosten). Voor het onderwijspersoneel en schoolleiders zal naar een vergelijkbare oplossing worden gezocht. Het ligt daarbij voor de hand dat

deelnemers de vragenlijst niet meer via hun school invullen. Ook is het denkbaar dat de lange vragenlijst voor leerlingen minder goed ingevuld wordt vanuit huis.

- *Toestemming verkrijgen via de relatie van school-schooldeelnemer/ouder.* Scholen kunnen zelf de ouders en het onderwijspersoneel aanschrijven met uitnodigingen voor beleidsonderzoek.
- Voordeel van deze optie is dat de LVM doorgang kan vinden zonder overtreding van de AVG.
- Nadelen:
 - Voor de eerste variant: er kunnen geen schooleigen rapportages worden opgesteld. De leerlingen zouden dan mogelijk twee keer een deels vergelijkbare vragenlijst moeten invullen (op school vanwege de jaarlijkse monitoringsverplichting¹ en voor deze landelijke monitor). Ook is het de vraag of de uitkomsten door deze wijziging echt goed vergelijkbaar zullen zijn met voorgaande edities.
 - Voor de tweede variant: dit brengt voor scholen veel extra werk met zich mee. Ook kan het daardoor moeilijk zijn voldoende leerlingen te verzamelen om aan hun jaarlijkse verplichting ten aanzien van de monitoring te voldoen. Zeker als in de toekomst Alle leerlingen in staat moeten worden gesteld deel te nemen aan de monitor.
 - Voor beide varianten geldt dat een teruglopende deelname aan de LVM wordt verwacht. Dit heeft op zichzelf ook weer gevolgen voor de representativiteit. Daarnaast moet aangetoond kunnen worden dat de toestemming vrijelijk gegeven wordt.
 - Bovendien vergt dit een extra, mogelijk bewerkelijke stap in het proces voor zowel scholen als de onderzoekers waardoor afname vertraagd wordt. Dat heeft ook een negatief effect op de deelname.
 - Voorafgaand zal binnen zeer korte tijd een DPIA moeten worden uitgevoerd.

1.3 ■ Alle bijzondere persoonsgegevens worden uit de onderzoeksopzet geschrapt.

- Het gaat hierbij om gegevens met betrekking tot denominatie, gelovig of niet, geboorteland, seksuele oriëntatie en genderidentiteit.
- Nadelen:
 - In de komende LVM kunnen geen (specifieke) data over LHBTIQ+ leerlingen worden verzameld. Dat is gegeven de precare positie

¹ Scholen zijn wettelijk verplicht om de veiligheid op school jaarlijks te monitoren, maar dat hoeft niet via de landelijke veiligheidsmonitor. Scholen kunnen door deel te nemen aan de LVM wel aan hun jaarlijkse monitorverplichting voldoen voor het betreffende jaar. Omdat de LVM tweejaarlijks wordt afgenomen, moeten scholen om het jaar dus al uitwijken naar een ander monitoringsinstrument.

van deze groep leerlingen als het gaat om veiligheid zeer ongewenst en politiek kwetsbaar. De LVM is daardoor beduidend minder waardevol.

- Ook sluit in dit geval de nieuwe LVM niet aan bij het onderzoek zoals dit sinds 2006 wordt uitgezet, waardoor er sprake is van een trendbreuk.
- De AVG vereist hier ook (aantoonbaar) passende informatievoorziening, dataminimalisatie, een rechtsgrondslag, vastgestelde bewaartermijnen, een DPIA etc. Dit kost tijd en zorgt dus voor vertraging, wat de respons zal verminderen.

Scenario 2) De aankomende LVM uitstellen (voorkeursscenario)

- De LVM kan een jaar uitgesteld worden om eerst een degelijke DPIA uit te voeren. Bij het uitvoeren van de DPIA komen aspecten aan bod waar nu onvoldoende aandacht voor is, zoals het vaststellen van bewaartermijnen, afspraken met verwerkers, informatievoorziening naar betrokkenen, borgen van betrokkenenrechten en het passend beveiligen van de gegevens. Daarbij kan een goede afweging gemaakt worden tussen verschillende opties om de LVM te laten voldoen aan de AVG.
- Dit zou betekenen dat er niet over 2023-2024 een nieuwe LVM wordt opgeleverd, maar over 2024-2025. De laatste monitor dateert van 2021-2022.
- Voordelen:
 - Verschillende scenario's (waaronder het opnemen van een grondslag voor gegevensverzameling in de wet, bij voorkeur in het wetsvoorstel Vrij en Veilig Onderwijs, maar ook de hierboven genoemde scenario's 1.2 en 1.3) kunnen dan goed worden doordacht voor de langere termijn.
 - Daarnaast helpt een DPIA om te kunnen voldoen aan de verantwoordingsplicht van de AVG, en de voorbereiding op eventuele vragen van ouders of deelnemende scholen. Daarbij dient de DPIA als verkenning hoe binnen de huidige wetssystematiek dit onderzoek uitgevoerd kan worden.
 - Hoewel bij elke editie van de LVA opnieuw een DPIA zal moeten worden opgesteld, is het wel mogelijk hierbij gebruik te maken van de voorgaande DPIA. Dit maakt dat de capaciteitsbelasting na de eerste keer relatief beperkt zal zijn.
- Nadelen:
 - Het duurt langer voor we weer gegevens hebben over de veiligheid van leerlingen. Bovendien is de aanbesteding voor de nieuwe LVM al afgerond en uitstel vergt dat we snel na gunning met de onderzoekers tot overeenstemming moeten komen over een proces voor de komende tijd. De onderzoekers stellen zich hierin overigens flexibel op.

- Daarnaast is nog onduidelijk of een jaar uitstel voldoende is om een definitieve oplossing te realiseren. Mogelijk is een combinatie van deze scenario's wenselijk omdat een wettelijke grondslag niet binnen een jaar geregeld is.
- Uitstel van de LVM zal naar verwachting ook invloed hebben op de respons. Voor scholen wordt het minder aantrekkelijk gebruik te maken van de LVM om aan hun jaarlijkse verplichting te voldoen. Andere instrumenten zijn dan duurzaam aantrekkelijker.
- Het belangrijkste nadeel, het feit dat we een langere periode geen landelijk zicht hebben op de veiligheid van leerlingen en personeel, kan deels worden ondervangen door gebruik te maken van het beeld van de inspectie van de veiligheid op scholen.
- Het toezicht op sociale veiligheid is sinds vorig jaar geïntensiveerd. Als onderdeel daarvan krijgen ook de bevindingen die dat oplevert in de Staat van het Onderwijs (verschijnt jaarlijks in het voorjaar) uitgebreider aandacht. Op basis van alle gegevens waarover de inspectie beschikt, waaronder de terugkoppeling van de uitkomsten van de jaarlijkse schoolmonitor, kan de inspectie een beeld schetsen van de veiligheid op scholen. Daarnaast publiceert de inspectie aan het eind van elk kalenderjaar een rapportage over alle meldingen die bij de vertrouwensinspectie worden gedaan, over seksueel grensoverschrijdend gedrag, psychisch en fysiek geweld (waaronder pesten), discriminatie en radicalisering. Daarbij wordt ook een vergelijking gemaakt met de voorgaande jaren. Met behulp van deze rapportages kan OCW en de Kamer een adequaat beeld krijgen van de stand van zaken rond de veiligheid van leerlingen op scholen en de ontwikkeling daarvan.
- Gegeven de complexiteit van de kwestie en de risico's is dit het voorkeursscenario.